

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصری، پلاک ۲۲ • تلفن گویا: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷

تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸

توزیع: موسسه مطبوعاتی نشرگستر امروز نوین • تلفن: ۰۹۳۸۵۲۲۱۰۱۶ • چاپ: صمیم

شترق

روزنامه

پنجشنبه ۵ شهریور ۱۴۰۵ • ۱۴ ربيع الاول ۱۴۴۸ • ۲۷ آگوست ۲۰۲۶ • سال بیست‌وسوم • شماره ۵۴۶۱ • صفحه ۱۸۰۵

اذان ظهرتهران ۱۲:۰۶ • اذان مغرب ۱۸:۵۷ • اذان صبح فردا ۴:۰۵ • طلوع آفتاب ۵:۳۳

www.sharghdaily.com

aparat:tasvirshargh

Telegram:SharghDaily

youtube:sharghdaily

twitter:sharghdaily

instagram:sharghdaily1

نگاهی به نظام حقوقی کشور



ابراهیم ایوبی

وکیل دادگستری

آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور و دیوان عدالت اداری؛ مصوبات شوراهای عالی مانند شورای عالی اشتغال، شورای عالی اقتصاد، شورای عالی انقلاب فرهنگی، شورای عالی امنیت ملی و... تا به‌تازگی مصوبات سران قوا. ۸ تیرماه امسال وزیر راه و شهرسازی، تصویب‌نامه سران قوا با عنوان «مصوبه اجاره‌بها» را ابلاغ کرد که در آغاز آن چنین آمده است: «کلیه قراردادهای اجاره املاک مسکونی که مدت اعتبار آنها از تاریخ ابلاغ این مصوبه تا پایان سال ۱۴۰۵ منقضی می‌شود، در صورت تقاضای مستاجر برای تمدید به مدت یک سال از تاریخ انقضای مدت قرارداد و با افزایش حداکثر ۲۵ درصد میزان اجاره‌بها و قرض‌الحسنه مربوطه در کلیه

جنبش مشروطه نقش داشته و از منابع بحث انجمن‌های سری دوره مشروطه بوده است. او که سال‌ها کاردار سفارت ایران در پاریس بود، در مواجهه با پیشرفت‌های اروپا سعی در واکاوی علل عقب‌ماندگی جامعه ایرانی داشت و در رساله‌اش مهم‌ترین دلیل عدم پیشرفت ایران را فقط در یک کلمه و آن هم «قانون» بیان می‌کند. اینکه تا به مشکل‌ناکی برمی‌خوریم، متنی تهیه و از تصویب بگذرانیم، نگاهی فراواقع‌بینانه (به زبان انگلیسی «سورئال») است. کنارگذاشتن ساختارهای حقیقی اقتصاد و جامعه و دل‌بستن به چند کلمه روی کاغذ نه‌تنها مشکل را حل نمی‌کند، اغلب بحران‌ساز خواهد بود. برای نمونه طبق ماده ۴ «قانون تسهیل ازدواج جوانان» (مصوب ۲۷ آذر ۱۳۸۴) دولت مکلف است به زوجینی که اشتغال یا درآمد ندارند حداکثر تا دو سال از تاریخ ازدواج مبلغی به عنوان کمک هزینه زندگی به‌صورت قرض‌الحسنه پرداخت کند، اما اثری از اجرا در کار نیست.

قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی را مرجع قانون‌گذاری می‌داند، ولی در عمل ده‌ها نهاد دیگر نیز به قانون‌گذاری می‌پردازند: از مصوبات هیئت وزیران (که البته در قانون اساسی پایه و مینا دارد) تا

روزانه تحولات مختلفی در زمینه حقوق و قضا رخ می‌دهد و می‌توان رویدادهایی چون مصوبه مجلس با نام «مقابله با نفوذ سرویس‌های اطلاعاتی و دولت‌ها یا نهادهای بیگانه در کشور» یا آرای صادره از مراجع قضائی را مورد تجزیه و تحلیل قرار داد. یک راه دیگر هم وجود دارد، اینکه از رخدادهای روزمره فاصله بگیریم و به اوضاع و احوال نظام حقوقی نگاهی بیندازیم. چنین طرح‌های فاقد پشتوانه‌ای که می‌توان آنها را به «قانون‌گذاری هم‌هیجانی» تعبیر کرد، باید گفت حتی مردم عادی هم تشخیص می‌دهند وقتی مجازات «قتل غیرعمدی»، شش ماه تا سه سال است و قضات مکلف شده‌اند اصولا حداقل کیفر (شش ماه) را تعیین کنند؛ تعیین ۲۰ سال حبس برای یک اظهارنظر یا چیزی شبیه به آن تناسبی ندارد.

وقتی میرزا یوسف‌خان تبریزی، مشهور به مستشارالدوله، رساله «یک کلمه» را در سال ۱۲۵۳ هجری خورشیدی منتشر کرد، هیچ‌گاه تصور نمی‌کرد بعد از ۱۵۰ سال موضوع روز همچنان همان یک کلمه باشد. این کتاب یکی از نخستین تلاش‌های روشنفکران ایرانی برای ایجاد حکومت قانون و مشروطه به شمار می‌رود که در پیدایش

تو می‌تونی فردا رو رقم بزنی

این رویا، با حمایت تو واقعی میشه...

حمایت از طریق اپلیکیشن

www.mahak.app



SCAN ME



آسیب به برخی زیرساخت‌های محوره‌ای ارتباطی هرمزگان در پی تجاوز دشمن، اگرچه بخشی از شراب‌های حیاتی تردد استان را با اختلال مواجه کرد، روند ترمیم و بازسازی این زیرساخت‌ها با شتاب در حال انجام است. بر اثر حمله آمریکا در ۲۷ تیرماه ۱۴۰۵، تونل شهید میرزایی مسیر رفت و برگشت، پل رودخانه شور در محور بندرعباس-سیرجان و دو پل در محور سمره میناب به سمت رودان آسیب دیدند. عکس: محمد رسول‌مرادی، ایرنا

نقاط کشور تمدید می‌شوند، بدین ترتیب مراجع قضائی باید از صدور دستور تخلیه به جهت انقضای مدت اجاره به درخواست موجر خودداری نمایند». نه‌تنها در قانون اساسی برای جلسات سران قوا شخصیت حقوقی و صلاحیت قانون‌گذاری پیش‌بینی نشده است، محتوای مصوبه خلاف احکام مربوط به مالکیت در قانون و شریعت اسلام است و اصلاحاتی نیز در زمینه دادرسی و اختیارات قضات ایجاد می‌کند که در نهایت منتهی به متزلزل‌شدن حق مالکیت و حقوق شهروندان می‌شود.

این روزها موضوع اصلاحات در قوانین و مقررات خانواده به‌ویژه احکام مهریه هم داغ است. واقعیت اینکه قواعد نظام حقوقی خانواده در هر کشوری یک «منظومه فکری» است و همان‌گونه که نمی‌توان طبقه پنجم یک برج ۲۰ طبقه را بدون توجه به دیگر طبقات بالایی و پایینی تخریب کرد و از نو ساخت، دست‌زدن به بخشی از ساختار حقوق خانواده بدون درنظرگرفتن دیگر احکام، راه به جایی نمی‌برد. نظام حقوقی خانواده کنونی مبتنی بر وابستگی مالی زوجین به یکدیگر است و تعهداتی چون نفقه، کسور و ریشه‌های آنکارآمدی آن پیردازت تا پیشرفتی حاصل شود.

یادداشت

بیمار کنشگر و مطالبات ضد و نقیض



ابرج سبحانی

پزشک

با شکل‌گیری پوشش درمانی توسط بیمه‌های اجتماعی و مشروعیت‌بخشی به فردیت بیمار، چالش‌های نوینی جایگاه سلامت را متحول کردند.

روان‌پزشکی و به‌رسمیت‌شناسی ذهنیت

نیمه دوم سده بیستم شاهد تحولی عمده در نگاه پزشکی از طریق تطور روان‌پزشکی است. این رشته که زمانی طولانی در حاشیه بود، از مدل منحصرا ارگانیک رها می‌شود تا سخن سوزه

(بیمار)، تجربه و عواطف او از حس سلامت و بیماری را در گزاره‌ای منسجم منعکس کند. توسعه روش‌های روان‌درمانی و نقد نهادهای تیمارستانی (جنبش روان‌پزشکی ضد به زنجیر کشیدن بیمار روانی)، مشروعیت انحصاری دانش پزشکی را در تعریف نرمال و پاتولوژیک (با تلاش فرانکو بالایی ایتالیایی و آر. دی. لاینگ اسکاتلندی، دو دانشمند و روان‌پزشک پیشاز در قرن بیستم) زیر سؤال برد. با این تحول نوین، سلامت روان به عرصه‌ای بدل شد که در آن تنش‌های میان دانش پزشکی، آزادی فردی و هنجارهای اجتماعی باز می‌شدند. همچنین، در این حوزه نوین، توجه به بعد فرهنگی بیماری اهمیت خاصی پیدا کرد؛ امروز آنچه «افسردگی»، «اسکیزوفرنی» یا «اختلال رفتاری» نامیده می‌شود، متغیر از تعریفی یگانه، بستگی به بسترهای فرهنگی و تاریخی متفاوت دارد.

بیمار کنشگر: تسخیر حوزه حقوقی فردی و بروز دانش‌های عامیانه از دهه ۱۹۷۰ به بعد، مراجع اقتدار (پزشکی، سیاسی، نهادی) در پرتو نقد قرار می‌گیرند؛ بیمار از یک سوزه صرفا تحت درمان رهایی یافته، به کنشگر سیستم سلامت، حقوق‌مند، طالب فهم مشکل خود و دانش عمومی تبدیل می‌شود. بیمار با مطالبات جدید، تبدیل به کنشگر می‌شود. مفهوم «رضایت آگاهانه» در حقوق بیماران پدیدار شده و انجمن‌های بیماران (مانند جنبش‌های پیرامون بیماری ایدز، بیماری‌های نادر یا سرطان) رابطه درمانگر-درمان‌پذیر را به «درمانگر-درمان‌جو» و به صورتی بنیادین تغییر می‌دهند.

این تحول، نشان می‌دهد سلامت امری وابسته به انتخاب‌های شخصی، ارزش‌ها و روایت و تجربه خود از سلامت و بیماری نیز هست. دانش پزشکی دیگر بی‌چون‌وچرا نیست؛ این دانش به بحث گذاشته می‌شود و گاه با دانش‌های عامیانه، تجربه زیسته بیمار و هنجارهای اخلاقی برآمده از جامعه مدنی، مجبور به رقابت می‌شود.

تولد پزشکی پیشگیرانه و ورود به عصر احتمالات

در نهایت، نیمه دوم سده بیستم آغازگر جابه‌جایی از پزشکی درمانی به سوی بهداشت عمومی برای پیشگیری و تمرکز

صنف

اعتراض انجمن‌های

خانه هنرمندان به لایحه مجلس

درباره طرح مقابله با نفوذ

ایجاد نقاروشکاف

خانه هنرمندان ایران به نمایندگی از تشکل‌های هنری عضو، درباره مصوبه ۲۵ مرداد ۱۴۰۵ مجلس شورای اسلامی با عنوان «طرح مقابله با نفوذ سرویس‌های اطلاعاتی و دولت‌ها و نهادهای بیگانه در کشور» اعتراض خود را نسبت به مصوبات اخیر که عاری از هر گونه آگاهی و مصلحت‌اندیشی و صدا‌لبته به زبان آشکار زیست آزادانه تمام مردم ایران است، ابراز می‌کند.

پیش از این خانه سینما و خانه تئاتر نیز اعتراض خود را با انتشار بیانیه‌های جداگانه اعلام کرده بودند.

بخشی از بیانیه انجمن‌های عضو خانه هنرمندان ایران درباره مصوبه اخیر مجلس که سبایت جسماران و کانال اطلاع‌رسانی خانه هنرمندان ایران آن را منتشر کرده، به شرح زیر است. در این بیانیه آمده است: «مجلس شورای اسلامی در ۲۵ مرداد ۱۴۰۵، کلیات طرح «مقابله با نفوذ سرویس‌های اطلاعاتی و دولت‌ها یا نهادهای بیگانه در کشور» را با ۱۸۳ رأی موافق به تصویب رساند. در بخش‌هایی از این مصوبه مجموعه فعالیت‌های فرهنگی و هنری از جمله تولید فیلم، سریال، مستند، تئاتر، موسیقی و کتاب را هدف قرار داده و موجبات نگرانی عمیق اصحاب فرهنگ و هنر به ویژه سینما شده است. در شرایطی که گزارش‌های اقتصادی رسانه‌ای از رشد ۶۸.۹درصدی تورم در همین پنج‌ماهه سال ۱۴۰۵ حکایت دارد و در روزگاری که بر اساس آمار رسمی، ۵۷ درصد از ایرانیان دچار درجاتی از سوءتغذیه هستند و ۲۲ تا ۵۰ درصد جمعیت زیر خط فقر زندگی می‌کنند، به‌سختی می‌توان به اولویت‌هایی از این دست پرداخت، مگر آنکه به صداقت تدوینگران و اشراف تصویب‌کنندگان بر معیشت مردم، تردیدی جدی روا داریم». در بخش دیگری از این بیانیه نسبت به توصیف آثار هنری با برچسب سیاه‌نمایی از ایران اعتراض شده است. در این بیانیه آمده است: «در ماده‌ای از این طرح ناسنجیده، آثاری را که «چهره سیاه از ایران» ارائه دهند، مشمول مجازات می‌داند. با این حال، هیچ تعریف شفاف و حقوقی مشخصی از واژه کشتار «سیاه‌نمایی» ارائه نشده است. این ابهام، تشخیص مصداق را به سلیقه نهادهای نظارتی واگذار می‌کند و هر اثر نقادانه یا واقع‌گرای اجتماعی را در معرض اتهام قرار می‌دهد. تجارب پیشین به‌خوبی آشکار می‌کند و نشان داده که مفهوم «سیاه‌نمایی» در ایران به‌راحتی به هر نقد اجتماعی با نمایش آسیب‌های جامعه تعمیم داده می‌شود. مصوبه با تهدید به مجازات‌های سنگین، عملا هنرمندان را از پرداختن به موضوعات اجتماعی، تاریخی یا سیاسی بازداشته، سینما و هنر را از کارکرد اصلی خود یعنی نقد، آگاهی‌بخشی و بازنمایی واقعیت‌های جامعه تهی می‌کند. هنر همواره آینه تمام‌نما از جامعه بوده؛ محدودکردن آن به تصویرگری صرفا آرمان‌گرایانه، گسست نهاد هنر از زیست‌جهان مردم را رقم می‌زند.

اصل بیست‌وچهارم قانون اساسی، نشر افکار را آزاد می‌داند و تنها محدودیت آن را «مخالفت با موازین اسلامی» یا «مضر به حقوق عمومی» می‌داند. عنوان مبهم و کشتار «سیاه‌نمایی» را به‌سختی می‌توان در این چارچوب تعریف کرد. افزون بر این، محرومیت مادام‌العمر، با اصل کرامت انسانی و حق اشتغال که در اصول متعدد قانون اساسی بدان اشاره شده، در تعارض آشکار است». در بخش پایانی این متن آمده است: «این مصوبه نه‌تنها گامی در جهت حل مسائل (به‌خصوص امنیتی) و بحران‌های فرهنگی کشور نیست، بلکه با رویکردی همراستا با دشمنان این سرزمین با جرم‌انگاری بدیهی‌ترین ارتباطات و فعالیت‌های فرهنگی هنری موجب ایجاد نقا و شکاف بزرگ در میان ملت شریف ایران شده، زمینه سرکوب نظام‌مند آفرینش و هنر انتقادی را فراهم می‌کند».

خبرخوانی

رسوایی در هاروارد

مسئول سردخانه هاروارد باقی‌مانده اجسادى را که به این دانشگاه برای گسترش علم، آموزش پزشکی و انجام تحقیقات اهدا شده بود، فروخته است، حالا قرار است دانشکده پزشکی هاروارد برای حل‌وفصل دعای گروهی بستگان این افراد، ۵۳ میلیون دلار به ۴۷ خانواده بپردازد. هاروارد می‌گوید نمی‌تواند با دقت مشخص کند بقایای اجساد کدام اهداکنندگان توسط این فرد به سرقت رفته است. لاج‌پیش از این به هشت سال زندان محکوم شد. او مغز، پوست، دست و صورت اجساد را از دانشکده خارج و برای خریداران ارسال می‌کرد.